

TÜRKİYE VARLIK FONUNUN DIŞ TİCARET AMAÇLI KULLANILABİLİRLİĞİ ÜZERİNE BİR TARTIŞMA

Doç. Dr. Âdem Karakaş
Adnan Menderes Üniversitesi Söke İşletme Fakültesi
karakasadem@gmail.com

Derya Karakaş
Sakarya Üniversitesi SBE Doktora Öğrencisi, Bilim Uzmanı

Özet

Tarihsel sürecine bakıldığında, 1850'lerden sonra ABD'de demiryolu işçilerinin emeklilik fonları kadar giden ulusal varlık fonu uygulaması dünyanın gelişmiş-az gelişmiş birçok ülkesinde uygulanmaktadır. Uygulamadaki temel amaç, ülkelerin sahip oldukları ekonomik değer ve kazanımların nesiller arası adil paylaşımının sağlanmasıdır. Dünya örneklerine bakıldığında, dış ticaret fazlasına, petrol, doğalgaz, değerli madenler ve benzeri gelir kalemleri esas alınarak uygulanmakla birlikte emeklilik fonları gibi birikimlerin nemalandırılması yönelik amaçlar da söz konusu olabilmektedir. 2016 yılına kadar G-20 ülkeleri içinde varlık fonu uygulaması olmayan tek ülke Türkiye'dir. Dünyada yaklaşık olarak 10 trilyon dolar düzeyinde varlık fonu sermayesi vardır ve bu fonlar hemen hemen her alanda doğrudan ve dolaylı yatırım aracı olarak kullanılmaktadır.

Türkiye Varlık Fonu'nun kaynak yapısı diğer ülke örneklerinden farklıdır. Kamuya ait şirketlerin, özelleştirme kapsamındaki şirketlerin, hazine arazilerinin, şans oyunlarının gelirlerinin toplanması ile oluşturulan bir fon olarak nevi şahsına münhasır bir fon uygulamasıdır. Kanuna göre hemen hemen tüm iktisadi alanlarda geniş yetkilerle faaliyet gösterebilme yetkisi söz konusu olan fonun özellikle yüksek maliyetli altyapı yatırımlarının paydaşı olma yetkisi dikkat çekicidir. Çalışmada fonun yapısı ve faaliyet alanları ile birlikte dış ticaret ve demir ipekyolu açısından yapılabirlikler tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ulusal varlık fonları, Türkiye Varlık fonu, Kalkınma